నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

లోకనీతి

౧. పణ్డితకణ్డో

౧. లోకనీతిం పవక్ఖామి,
నానాసత్థసముద్ధటం;
మాగధేనేవ సఙ్ఖేపం,
వన్దిత్వా రతనత్థయం.

౨. నీతిలోకే పురిసస్స సారో,
మాతా పితా ఆచరియోచ మిత్తో;
తస్మా హి నీతిం పురిసో విజఞ్ఞా,
ఞాణీ మహా హోతి బహుస్సుతోచ.

౩. అలసస్స కుతో సిప్పం,
అసిప్పస్స కుతో ధనం;
అధనస్స కుతో మిత్తం,
అమిత్తస్స కుతో సుఖం;
అసుఖస్స కుతో పుఞ్ఞం,
అపుఞ్ఞస్స కుతో వరం.

౪. సిప్పా సమం ధనం నత్థి,
సిప్పం చోరా నగణ్హరే;
ఇధ లోకే సిప్పం మిత్తం,
పరలోకే సుఖావహం.

౫. అప్పకం నాతిమఞ్ఞేయ్య,
చిత్తే సుతం నిధాపయే;
వమ్మికోదకబిన్దూవ,
చిరేన పరిపూరతి.

౬. ఖుద్దోతి నాతిమఞ్ఞేయ్య,

విజ్జం వా సిప్పమేవ వా;
ఏకమ్హి పరియోదాతం,
జీవితకప్పకారణం.

౭. సేలే సేలే న మాణికం,
గజే గజే న ముత్తికం;
వనే వనే న చన్దనం,
ఠానే ఠానే న పణ్డితం.

౮. పణ్డితో సుతసమ్పన్నో,
యత్థ అత్థీతి చే సుతో;
మహుస్సాహేన తం ఠానం,
గన్తబ్బంవ సుతేసినా.

౯. సినే సిప్పం సినే ధనం,
సినే పబ్బతమారుహం;
సినే కామస్స కోధస్స,
ఇమే పఞ్చ సినే సినే.

౧౦. సుతి సమ్ముతి సఙ్ఖ్యా చ,
యోగా నీతి విసేసకా;
గన్ధబ్బా గణికా చేవ,
ధను బేదా చ పూరణా.

౧౧. తికిచ్ఛా ఇతిహాసా చ,
జోతి మాయా చ ఛన్దతి;
కేతు మన్తా చ సద్దా చ,
సిప్పాట్ఠారసకా ఇమే.

౧౨. అపుట్ఠో పణ్డితో భేరీ,
పజ్జున్నో మే హోతి పుచ్ఛితో;
బాలో పుట్ఠో అపుట్ఠోపి,
బహుమ్హి భణతే సదా.

౧౩. పోత్థకేసు చ యం సిప్పం,

పరహత్థేసు యం ధనం;
యథాకిచ్చే సముప్పన్నే,
న తం సిప్పం న తం ధనం.

౧౪. జలప్పమాణం కుముద్దనాలం,
కులప్పమాణం వినయో పమాణం;
బ్యత్తిప్పమాణం కథీతవాక్యం,
పథవియా పమాణం తిణ మిలాతం.

౧౫. అప్పస్సుతో సుతం అప్పం,
బహుం మఞ్ఞతి మానవా;
సిన్ధూదకం అపస్సన్తో,
కూపే తోయంవ మణ్డుకో.

౧౬. పథమం పరాజయే సిప్పం,
దుతియం పరాజయే ధనం;
తతియం పరాజయే ధమ్మం,
చతుత్థం కిం కరిస్సతి.

౧౭. బ్యత్త పుత్ర కిమలసో,
అబ్యత్తో భారహారకో;
బ్యత్తకో పూజితో లోకే,
బ్యత్త పుత్ర దినే దినే.

౧౮. మాతా వేరీ పితా సత్రు,
కేన బాలే న సిక్ఖితా;
సభామజ్ఝే న సోభన్తి,
హంసమజ్ఝే బకోయథా.

౧౯. కణ్టకం గిరి కో తిక్ఖతి,
కో అఞ్జనం మిగక్ఖికం;
ఉప్పథం పల్లలే కో సుగన్ధం,
కుల-పుత్త-రూపో కో పవత్తతి;
సామం-భావో.

౨౦. న రసం అకోతమ్మ్బలం,
అధనస్స, లజ్కతమ్హి;
అలోనకన్తు బ్యఞ్జనం,
బ్యాకరణం అసిప్పస్స.

౨౧. సుస్సుసా సుతసమ్పన్నో,
సుతాపఞ్ఞాయ పవడ్ఢతి;
పఞ్ఞాయ అత్థం జానాతి,
ఞాతో అత్థో సుఖావహో.

౨౨. భోజనం మేథునం నిద్దా,
గోణే పోసేపి విజ్జతి;
విజ్జా విసేసో పోసస్స,
తం హీనో గోసమో భవే.

౨౩. నత్థి విజ్జాసమంమిత్తం,
నచ బ్యాధిసమో రిపు;
నచ అత్తసమం పేమం,
నచ కమ్మసమం బలం.

౨౪. హంసో మజ్ఝే న కాకానం,
సీహో గున్నం న సోభతే;
గద్రభమజ్ఝే తురఙ్గో,
బాలమజ్ఝే చ పణ్డితో.

౨౫. యావజీవమ్పి చే బాలో,
పణ్డితం పయిరుపాసతి;
న సో ధమ్మం విజానాతి,
దబ్బి సూపరసం యథా.

౨౬. ముహుత్తమపి చే విఞ్ఞూ,
పణ్డితం పయిరుపాసతి;
ఖిప్పం ధమ్మం విజానాతి,
జివ్హా సూపరసం యథా.

౨౭. వినా సత్థం న గచ్ఛేయ్య,
సూరో సఙ్గామభూమియం;
పణ్డిత్వాద్ధగూ వాణిజో,
విదేసగమనో తథా.

౨౮. ధననాసం మనోతాపం,
ఘరే దుచ్చరితాని చ;
వఞ్చనఞ్చ అవమానం,
పణ్డితో న పకాసయే.

౨౯. పత్తానురూపకం వాక్యం,
సభావరూపకం పియం;
అత్తానురూపకం కోధం,
యో జానాతి స పణ్డితో.

౩౦. అ-ధనస్స రసం ఖాదా,
అ-బలస్స హథా నరా;
అ-పఞ్ఞస్స వాక్య-కథా,
ఉమ్మత్తక-సమా ఇమే.

౩౧. అనవ్హాయం గమయన్తో,
అ-పుచ్ఛా బహు-భాసకో;
అత్త-గుణం పకాసేన్తో,
తి-విధం హీన-లక్ఖణం.

౩౨. అప్ప-రూపో బహుం భాసో,
అప్ప-పఞ్ఞో పకాసితో;
అప్ప-పూరో ఘటో ఖోభే,
అప్ప-ఖీరా గావీ చథే.

౩౩. మణ్డూకేపి ఉక్రే సీహే,
కాకగ్గహే పియే పియే;
అ-పణ్డీపి పణ్డీ హుత్వా,
ధీరా పుచ్ఛే వయే వయే.

౩౪. మణ్డూకేపి ఉక్రే సీహే,
సూకరేపి ఉహే దీపే;
బిళారే సదిసే బ్యగ్ఘే,
సబ్బ ధీరే సిప్ప-సమే.

౩౫. న తిత్తి రాజా ధనమ్హి,
పణ్డితోపి సు-భాసితే;
చక్ఖుంపి పియ-దస్సనే,
జలే సాగరో న తిత్తి.

౩౬. రూప-యోబ్బన-సమ్పన్నా,
విసాథ-కుథ-సమ్భవా;
విజ్జా-హీనా న సోభన్తి,
నిగన్ధా ఇవ కింసుకా.

౩౭. హీనే పుత్తో రాజామచ్చో,
బాల-పుత్తో చ పణ్డితో;
అ-ధనస్స ధనం బహు,
పురిసానం న మఞ్ఞథ.

౩౮. యో సిప్ప-లోభేన,
బహుం గణ్హాతి తం సిప్పం;
మూగోవ సుపినం పస్సం,
కథేతుమ్పి న ఉస్సహే.

౩౯. భిజ్జేతుం కుమ్భకారో,
సోభేతుం కుమ్భ ఘట్టతి;
న ఖిపితుం అపాయేసు,
సిస్సానం వుడ్ఢి-కారణా.

౪౦. తగ్గరఞ్చ పలాసేన,
యో నరో ఉపనయ్హతి;
పత్తాపి సురభి వాయన్తి,
ఏవం ధీరూపసేవనా.

పణ్డితకణ్డో నిట్ఠితో.

సుజనకణ్డో

౪౧. సబ్భిరేవ సమాసేథ,
సబ్భి కుబ్బేథ సన్థవం;
సతం సద్ధమ్మమఞ్ఞాయ,
సేయ్యో హోతి న పాపియో.

౪౨. చజ దుజ్జన సంసగ్గం,
భజ సాధు సమాగమం;
కర పుఞ్ఞమహోరత్తిం,
సర నిచ్చమనిచ్చతం.

౪౩. యథా ఉదుమ్బరపక్కా,
బహిరత్తకమేవచ;
అన్తో కిమీహి సమ్పుణ్ణా,
ఏవం దుజ్జనహద్దయా.

౪౪. యథాపి పనసాపక్కా,
బహి కణ్డకమేవ చ;
అన్తో అమతసమ్పన్నా,
ఏవం సుజనహదయా.

౪౫. సుక్ఖోపి చన్దనతరు న జహాతి గన్ధం,
నాగో గతో నరముఖే న జహాతి లీళం;
యన్తాగతో మధురసం న జహాతి ఉచ్ఛు,
దుక్ఖోపి పణ్డితజనో న జహాతి ధమ్మం.

౪౬. సీహో నామ జిఘుచ్ఛాపి,
పణ్ణాదీని న ఖాదతి;
సీహో నామ కిసోచాపి,
నాగమంసం న ఖాదతి.

౪౭. కుల-జాతో కుల-పుత్తో,
కుల-వంస-సురక్ఖతో;
అత్తనా దుక్ఖ-పత్తోపి,

హీన-కమ్మం న కారయే.

౪౮. చన్దనం సీతలం లోకే,
తతో చన్దంవ సీతలం;
చన్ద-చన్దనసీతమ్హా,
సాధు వాక్యం సుభాసితం.

౪౯. ఉదేయ్య భాణు పచ్ఛిమే,
మేరురాజా నమేయ్యపి;
సీతలా నరకగ్గిపి,
పబ్బతగ్గే చ ఉప్పలం.
వికసే న విపరీతం,
సాధువాయ్యం కుదాచనం.

౫౦. సుఖా రుక్ఖస్స ఛాయావ,
తతో ఞాతి మాతా పితు;
తతో ఆచరియో రఞ్ఞో,
తతో బుద్ధస్సనేకధా.

౫౧. భమరా పుప్ఫమిచ్ఛన్తి,
గుణమిచ్ఛన్తి సుజనా;
మక్ఖికా పూతిమిచ్ఛన్తి,
దోసమిచ్ఛన్తి దుజ్జనా.

౫౨. మాతాహీనస్స దుబ్భాసా,
పితాహీనస్స దుక్రియా;
ఉభో మాతా పితా హీనా,
దుబ్భసాచ దుకీరియా.

౫౩. మాతా సేట్ఠస్స సుభాసా,
పితా సేట్ఠస్స సుక్రియా;
ఉభో మాతా పితా సేట్ఠా,
సుభాసాచ సుకీరియా.

౫౪. సఙ్గామే సూర-మిచ్ఛన్తి,

మన్తీసు అకూతూహలం;
పియఞ్చ అన్నపానేసు,
అత్థే జాతే చ పణ్డితం.

౫౫. సునఖో సునఖం దిస్వా,
దన్తం దస్సేతి హింసితుం;
దుజ్జనో సుజనం దిస్వా,
రోసయం హింసమిచ్ఛతి.

౫౬. మా చ వేగేన కిచ్చాని,
కరోసి కారాపేసి వా;
సహసా కారితం కమ్మం,
మన్దో పచ్ఛానుతప్పతి.

౫౭. కోధం విహిత్వా న కదాచి సోచే,
మక్ఖప్పహానం ఇసయో అవణ్ణయుం;
సబ్బేస ఫారుస-వచం ఖమేథ,
ఏతం ఖన్తిం ఉత్తమమాహు సన్తో.

౫౮. దుక్ఖో నివాసో సమ్బాధే,
ఠానే అసుచిసఙ్కతే;
తతో అరిమ్హి అప్పియే,
తతోపి అకతఞ్ఞునా.

౫౯. ఓవాదేయ్యానుసాసేయ్య,
గాపకా చ నివారయే;
సతఞ్హి సో పియో హోతి,
అసతం హోతి అప్పియో.

౬౦. ఉత్తమత్తనివాతేన,
సూరం భేదేన నిజ్జయే;
నీచం అప్పక దానేన,
వీరియేన సమం జయే.

౬౧. న విసం విసమిచ్చాహు,

ధనం సబ్బస్స ఉచ్చతే;
విసం ఏకంవ హనతి,
సబ్బం సబ్బస్స సన్తకం.

౬౨. జవనే భద్రం జానన్తి,
బలిద్దఞ్చ వాహేనా;
దుహేన ధేనుం జానన్తి,
భాసమానేన పణ్డితం.

౬౩. ధనమప్పమ్పి సాధూనం,
కూపే వారివ నిస్సయో;
బహుం అపి అసాధూనం,
నచ వారీవ అణ్ణవే.

౬౪. నజ్జో పివన్తి నో ఆపం,
రుక్ఖా ఖాదన్తి నో ఫలం;
వస్సన్తి క్వచి నో మేఘా,
పరత్థాయ సతం ధనం.

౬౫. అపత్థేయ్యం న పత్థేయ్య,
అ చిన్తేయ్యం న చిన్తయే;
ధమ్మమేవ సుచిన్తేయ్య,
కాలం మోఘం న అచ్చయే.

౬౬. అచిన్తితమ్పి భవతి,
చిన్తితమ్పి వినస్సతి;
న హి చిన్తామయా భోగా,
ఇత్థియా పురిసస్సవా.

౬౭. అసన్తస్స పియో హోతి,
సన్తే న కురుతే పియం;
అసతం ధమ్మం రోచేతి,
తం పరాభవతో ముఖం.

సుజనకణ్డో నిట్ఠితో.

౪. బాలదుజ్జనకణ్డో

౬౮. అతిప్పియో న కాతబ్బో,
ఖలో కోతూహలం కరో;
సిరసా వహ్యమానోపి,
అడ్ఢపూరో ఘటో యథా.

౬౯. సప్పో దుట్ఠో ఖలో దుట్ఠో,
సప్పో దుట్ఠతరో ఖలో;
మన్తోసధేహి సో సప్పో,
ఖలో కేనుపసమ్మతి.

౭౦. యో బాలో మఞ్ఞతి బాల్యం,
పణ్డితో వాపి తేన సో;
బాలోవ పణ్డితమానీ,
సో వే బాలోతి వుచ్చతి.

౭౧. మధుంవ మఞ్ఞతీ బాలో,
యావ పాపం న పచ్చతి;
యదాచ పచ్చతీ పాపం,
అథ దుక్ఖం నిగచ్ఛతి.

౭౨. న సాధు బలవా బాలో,
సహసా విన్దతే ధనం;
కాయస్స భేదా దుప్పఞ్ఞో,
నిరయం సోపపజ్జతి.

౭౩. ఘరే దుట్ఠో చ మూసికో చ,
వనే దుట్ఠో చ వానరో;
సకుణే చ దుట్ఠో కాకో,
నరే దుట్ఠోచ బ్రాహ్మణో.

౭౪. దీఘా జాగరతో రత్తి,
దీఘం సన్తస్స యోజనం;
దీఘో బాలాన సంసారో,

సద్ధమ్మం అ-విజానతం.

౭౫. తిల మత్తం పరేసంవ,
అప్ప దోసఞ్చ పస్సతి;
నాళికేరమ్పి సదోసం,
ఖల-జాతో న పస్సతి.

౭౬. నత్తదోసం పరే జఞ్ఞా,
జఞ్ఞా దోసం పరస్సతు;
గుయ్హే కుమ్మో అఙ్గాని,
పర దోసఞ్చ లక్ఖయే.

౭౭. పణ్డితస్స పసంసాయ,
దణ్డో బాలేన దీయతే;
పణ్డితో పణ్డితేనేవ,
వణ్ణితోవ సువణ్ణితో.

౭౮. లుద్ధం అత్థేన గణ్హేయ్య,
థద్ధం అఞ్జలి కమ్మునా;
ఛన్దానువత్తియా మూళ్హం,
యథాభూతేన పణ్డితం.

బాలదుజ్జనకణ్డో నిట్ఠితో.

౪. మిత్తకణ్డో

౭౯. హితకారో పరో బన్ధు,
బన్ధూపి అహితో పరో;
అ హితో దేహజో బ్యాధి,
హితం అరఞ్ఞమోసధం.

౮౦. పరోక్ఖే గుణ-హన్తారం,
పచ్చక్ఖే పియవాదినం;
వజ్జేయ్య తాదిసం మిత్తం,
విసకుమ్భే యథా మధుం.

౮౧. ధనహీనే చజే మిత్తో,
పుత్తదారా సహోదరా;
ధనవన్తంవ సేవన్తి,
ధనం లోకే మహా సఖా.

౮౨. జానేయ్య పేసేన భచ్చం,
బన్ధుం వాపి భయాగతే;
అప్పకాసు తథా మిత్తం,
దారఞ్చ విభవక్ఖయే.

౮౩. సో బన్ధు యో హితే యుత్తో,
పితరో హోన్తి పోసకో;
తం మిత్తం యత్థ విస్సాసో,
సా భరియా చ యస్స నిబ్బుతి.

౮౪. న విస్ససే అ-విస్సత్తం,
మిత్తఞ్చాపి న విస్ససే;
కదాచి కుపితో మితో,
సబ్బం దోసం పకాసయే.

౮౫. సకిం దుట్ఠఞ్చ యో మిత్తం,
పున సన్ధితుమిచ్ఛతి;
సో మచ్చుం ఉపగణ్హాతి,

గబ్భమస్సతరీ యథా.

౮౬. వహే అ-మిత్తం ఖన్ధేన,
యావ కాలో అనాగతో;
తమేవ ఆగతే కాలే,
సేలే భిన్దే ఘటం ఇవ.

౮౭. ఇణసేసో అగ్గిసేసో,
సత్తుసేసో తథేవ చ;
పునప్పునం వివడ్ఢన్తి,
తస్మా సేసం న కారయే.

౮౮. పదుమంవ ముఖం యస్స,
వాచా చన్దన సీతలా;
తాదిసం నోపసేవేయ్య,
హదయేతు హలాహలం.

౮౯. న సేవే ఫరుసం సామిం,
నచ సేవేయ్య మచ్ఛరిం;
తతో అపగ్గణ్హం సామిం,
నేవ నిగ్గహితం తతో.

౯౦. సిఙ్గీ పఞ్ఞాస హత్థేన,
వజ్జే సతేన వాజినం;
హత్థిం దన్తిం సహస్సేన,
దేస చాగేన దుజ్జనం.

౯౧. కుదేసఞ్చ కుమిత్తఞ్చ,
కుకులఞ్చ కుబన్ధవం;
కుదారఞ్చ కుదాసఞ్చ,
దూరతో పరివజ్జయే.

౯౨. రోగాతురే చ దుబ్భిక్ఖే,
బ్యసనే సత్తు విగ్గహే;
రాజద్వారే సుసానే చ,

యే తిట్ఠన్తి సుమిత్తకా.

౬౩. సీతవాచో బహుమిత్తో,
ఫరుసో అప్పమిత్తకో;
ఉపమం ఏత్థ ఞాతబ్బా,
చన్ద-సూరియ-రాజూనం.

మిత్తకణ్డో నిట్ఠితో.

౫. ఇత్థికణ్డో

౯౪. కోకిలానం సద్దం రూపం,
నారీరూపం పతిబ్బతా;
విజ్జా రూపం అ-రూపానం,
ఖమా రూపం తపస్సినం.

౯౫. ఇత్థీనఞ్చ ధనం రూపం,
పురిసానం విజ్జా ధనం;
భిక్ఖూనఞ్చ ధనం సీలం,
రాజానఞ్చ ధనం బలం.

౯౬. తపస్సినో కిసా సోభా,
థూలా సోభా చతుప్పదా;
పురిసా విజ్జవా సోభా,
ఇత్థీ సోభాస సామికా.

౯౭. పఞ్చ రత్యా సుగన్ధబ్బా,
సత్త రత్యా ధనుగ్గహా;
ఏక మాసా సుభరియా,
అడ్ఢ మాసా సిస్సా మలా.

౯౮. హిం రమతి పఙ్క,
హఙ్క రమతి పోక.
థీ రమతి పు,
ఖు రమతి ధం.

౯౯. జిణ్ణమన్నం పసంసేయ్య,
దారఞ్చ గతయోబ్బనం;
రణా పునాగతా సూరం,
సస్సఞ్చ గేహమాగతం.

౧౦౦. ద్వత్తి-పతికా నారీ చ,
భిక్ఖు ద్వత్తి-విహారికో;
ద్వత్తి-పాస-ముత్తో పక్ఖీ,

కత-మాయా బహూధరం.

౧౦౧.దుజ్జనం పహారాదమే,
మిత్తం దమే అ-భాణికా;
ఇత్థిఞ్చ బ్యసనా దమే,
రాగినం అప్ప భోజనా.

౧౦౨.న రత్తి వినా చన్దిమా,
వీచిం వినా చ అణ్ణవో;
హంసం వినా పోక్ఖరణీ,
పతిం కఞ్ఞాచ సోభతే.

౧౦౩. పతినా జనితో భోగో,
ఇత్థియావ సంగోప్పితో;
పురిసోవ హి పధానో,
ఇత్థీ సుత్తంవ సూచియా.

౧౦౪.సబ్బానదీ వఙ్కనదీ,
సబ్బే కట్ఠమయా వనా;
సబ్బిత్థియో కరే పాపం,
లభమానే నివాతకే.

౧౦౫.వివాదసీలిం ఉసూయభాణినిం,
సమ్పస్సతణ్హం బహుపాకభుత్తినిం;
అగ్గన్తభుత్తిం పరగేహవాసినిం,
నారిం చజే పుత్తసతమ్పి పూమా.

౧౦౬.భుత్తేసు మణ్డేసు జనీవ కన్తినీ,
గుయ్హేచ ఠానే భగినీవ హిరిణీ;
కమ్మేసు పత్తేసు కరోతి దాసీవ,
భయేసు మన్తీ సయనేసు రామయే;
రూపీసు సిక్ఖీ కుపనేసు ఖన్తినీ,
సా నారీ సేట్ఠాతి వదన్తి పణ్డితా;
కాయస్స భేదాచ దివేభవేయ్య సా.

౧౦౭. సామా మిగక్ఖీ తనుమజ్ఝగత్తా,
సూరూ సుకేసీ సమదన్తపన్తీ;
గమ్భీరనాభీ యువతీ సుసీలీ,
హీనే కులే జాతాపి వివాహ్యా.

౧౦౮.సరదంరతు-కాలానం,
భరియానం రూపవతీ;
జేట్ఠో పధానం పుత్తానం,
దిసానం ఉత్తరాదిసా.

౧౦౯.యా ఇచ్ఛే పురిసో హోతుం,
జాతి జాతి పునప్పునం;
సామికం అపచాయేయ్య,
ఇన్దంవ పారిచారికా.

౧౧౦.యో ఇచ్ఛే పురిసో హోతుం,
జాతి జాతి పునప్పునం;
పరదానం వివజ్జేయ్య,
ధోతపాదోవ కద్దమం.

౧౧౧.అతిక్కన్త వయో పోసో,
ఆనేతి తిమ్బరుత్తనిం;
తస్సా ఇస్సా అసద్ధాతి,
తం పరాభవతో ముఖం.

ఇత్థికణ్డో నిట్ఠితో.

౬. రాజకణ్డో

౧౧౨. ఏకయామం సయే రాజా,
ద్వియామఞ్ఞేవ పణ్డితో;
ఘరావాసో తియామంవ,
చతుయామం తు యాచకో.

౧౧౩. ధనవా సుతవా రాజా,
నదీ వేజ్జో చిమేపఞ్చ;
యత్థ దేసే న విజ్జన్తి,
న తత్థ దివసం వసే.

౧౧౪. యస్మిం పదేసే న మానో,
న పేమం నచ బన్ధవా;
నచ విజ్జాగమో కోచి,
న తత్థ దివసం వసే.

౧౧౫. అపుత్తకం ఘరం సుఞ్ఞం,
రట్ఠం సుఞ్ఞం అరాజకం;
అ సిప్పస్స ముఖం సుఞ్ఞం,
సబ్బ సుఞ్ఞం దలిద్దకా.

౧౧౬. ధనమిచ్ఛేయ్య వాణిజ్జో,
విజ్జమిచ్ఛే భజేసుతం;
పుత్తమిచ్ఛే తరుణిత్థిం,
రాజామచ్చం వసం గమే.

౧౧౭. నట్ఠోయతి అసన్తుట్ఠో,
సన్తుట్ఠో చ మహీపతి;
లజ్జా చ గణికా నట్ఠా,
నిల్లజ్జా కులధీతికా.

౧౧౮. పక్ఖీనం బలమాకాసో,
మచ్ఛానముదకం బలం;
దుబ్బలస్స బలం రాజా,

కుమారానం రుదం బలం.

౧౧౯.ఖమా జాగరియుట్ఠానం,
సంవిభాగో దయిక్ఖణా;
నాయకస్స గుణా ఏతే,
ఇచ్ఛితబ్బా సతం గుణా.

౧౨౦.సకిం వదన్తి రాజానో,
సకిం సమణబ్రాహ్మణా;
సకిం సప్పురిసా లోకే,
ఏస ధమ్మో సనన్తనో.

౧౨౧.అలసో గిహీ కామభోగీ న సాధు,
అసఞ్ఞతో పబ్బజితో న సాధు;
రాజా అనిసమ్మకారీ న సాధు,
పణ్డితో కోధనో తంపి న సాధు.

౧౨౨.బహవో యత్థ నేత్తారో,
సబ్బే పణ్డితమానినో;
సబ్బే మహత్తమిచ్ఛన్తి,
తేసం కమ్మం వినస్సతి.

౧౨౩.ఆయం ఖయం సయం జఞ్ఞా,
రాజా సయం కతాకతం;
నిగ్గహే నిగ్గహేతబ్బం,
పగ్గహే పగ్గహారహం.

౧౨౪.పిట్ఠితోక్కం నిసేవేయ్య,
కుచ్ఛినావ హుతాసనం;
సామికం సబ్బభాగేన,
పరలోకం అమోహవా.

౧౨౫.అగ్గి ఆపో ఇత్థిమూళ్హో,
సప్పో రాజ-కులానిచ;
అపయన్తేన గన్తబ్బా,

అచ్చేక-పాణహారకా.

౧౨౬.పదుట్ఠ-భరియ-సంవాసో,
పదుట్ఠ చిత్త దాసకో;
స-సప్పే చ ఘరే వాసో,
మచ్చు ఏవ న సంసయో.

౧౨౭.మూళ్హ సిస్సో పదేసేన,
కునారీ భరణేన చ;
అసతా సమ్పయోగేన,
పణ్డితోప్పవసీదతి.

౧౨౮ మాతా పుత్తకరం పాపం,
సిస్సపాపం గురుకతా;
రాజా రట్ఠకరం పాపం,
రాజపాపం పురోహితో.

౧౨౯.అకోధేన జినే కోధం,
అసాధుం సాధునా జినే;
జినే మచ్ఛరిం దానేన,
సచ్చేనాలీకవాదినం;

౧౩౦. అదన్తం దమనం దానం,
దానం సబ్బత్థ సాధకం;
దానేన పియ వాచాయ,
ఉన్నమన్తి నమన్తి చ;

౧౩౧. దానం సినేహభేసజ్జం,
మచ్ఛేరం దోసనోసధం;
దానం యసస్సీ భేసజ్జం,
మచ్ఛేరం కపణోసధం.

౧౩౨.బహూనమప్పసారానం,
సామగ్గియా జయం జయే;
తిణేహి వత్తతే యోత్తం,

తేన నాగోపి బజ్ఝతే.

౧౩౩. సహాయో అసమత్థోపి,
తేజసా కింకరిస్సతి;
నివాతే జలితో అగ్గి,
సయమే వూపసమ్మతి.

౧౩౪. న రఞ్ఞా సమకం భుఞ్జే,
కామభోగం కుదాచనం;
ఆకప్పం రస భుత్తింవా,
మాలా గన్ధ విలేపనం;
వత్థం సబ్బఅలఙ్కారం,
న రఞ్ఞా సదిసం కరే.

౧౩౫. న మే రాజా సఖా హోతి,
న రాజా హోతి మేథునో;
ఏసో సామికో మయ్హన్తి,
చిత్తే నిట్ఠం సుథాపయే.

౧౩౬. నాతిదూరే భజే రఞ్ఞో,
నాచ్చాసన్నోపవాతకే;
ఉజుకే నాతినిన్నే చ,
న భజే ఉచ్చమాసనే.
ఛదోసే వజ్జే సేవకో,
తిట్ఠే అగ్గింవ సంయతో.

౧౩౭. గుణీ సబ్బఞ్ఞు తుల్యోపి,
నసోభతి అనిస్సయో;
అనగ్ఘమోపి మణిసేట్ఠో,
హేమం నిస్సాయ సోభతి.

రాజకణ్డో నిట్ఠితో.

౭. పకిణ్ణకకణ్డో

౧౩౮. ఇత్థిమిస్సే కుతోసీలం,
మంస భక్ఖే కుతోదయా;
సురా పానే కుతోసచ్చం,
మహాలోభే కుతోహిరీ;
మహాతన్దే కుతోసిప్పం,
మహా కోధే కుతోధనం.

౧౩౯. సురా యోగో వికాలో చ,
సమజ్జ చరణాలసం;
ఖిడ్డాధుత్తో పాపమిత్తో,
భోగనాసముఖా ఇమే.

౧౪౦. దివా నాదిక్ఖా వత్తబ్బం,
రత్తో నావచసేన చ;
సఞ్చరేయ్య భయా భీతో,
వనే వనచరీ యథా.

౧౪౧. జీవన్తాపి మతాపఞ్చ,
బ్యాసేన పరికిత్తితా;
దుక్ఖితో బ్యాధితోమూళ్హో,
ఇణవా నిత్యసేవకో.

౧౪౨. అనాగతం భయం దిస్వా,
దూరతో పరివజ్జయే;
ఆగతఞ్చ భయం దిస్వా,
అ భీతో హోతి పణ్డితో.

౧౪౩. నిద్దాలుకో పమత్తోచ,
సుఖత్తో రోగవాలసో;
మహిచ్ఛో కమ్మారామోచ,
సత్తే తే సత్థవజ్జితా.

౧౪౪. దుగ్గతం గచ్ఛ హే లాభ,

లాభీ లాభేన పూరతి;
థలే పవస్స పజ్జున్నే,
సిన్ధు ఆపేన పూరతి;
నత్థిదం కమ్మప్పధానకం.

౧౪౫.న హి కోచి కతే కిచ్చే,
కత్తారం సముపేక్ఖతే;
తస్మా సబ్బాని కిచ్చాని,
సావ సేసేన కారయే.

౧౪౬.తూలం సల్లహుకం లోకే,
తతో చాపల్ల-జాతికో;
తతో వుడ్ఢ మనోవాదో,
పమత్తో బుద్ధసాసనే.

౧౪౭.పాసాణఛత్తం గరుకం,
తతో దేవానచిక్ఖణం;
తతో వుడ్ఢానమోవాదో,
తతో బుద్ధస్స సాసనం.

౧౪౮.కాయస్స దక్ఖిణ హత్థో,
దోసో ఏత్థ కనిట్ఠకో;
కణ్ణ ఘూనాన-మక్ఖీనం,
వామో తు పాద-పాసకో.

౧౪౯.తమ్బూలస్స మజ్ఝ పత్తే,
కువేరో రక్ఖతీ సదా;
మూలమ్హి రక్ఖతి యక్ఖో,
అగ్గమ్హి కాలకణ్ణికా;
తాని భుఞ్జేయ్య ఛిన్దిత్వా,
సిరీ ఏవం పవడ్ఢతి.

౧౫౦.సమ్పుణ్ణరక్ఖో బ్రహ్మేవ,
అచ్ఛరక్ఖో చ బిస్సణో;
తస్మా హి తే పూజయన్తు,

సదా మానేన్తి తం నరం.

౧౫౧.గోణా హి సబ్బగిహీనం,
పోసకా భోగదాయకా;
తస్మా హి మాతా పితూవ,
మానయే సక్కరేయ్య చ.

౧౫౨.యేచ ఖాదన్తి గోమంసం,
మాతు మంసంవ ఖాదరే;
మతేసు తేసు గిజ్ఝానం,
దదే సోతే చ వాహయే.

౧౫౩.గురుసిద్ధో సిప్పారమ్భో,
రవి సోక్రా చ మజ్ఝిమో;
న సిప్పో బుద్ధచన్దరో,
సోరీ అగ్గాచ మరణం.

౧౫౪.అట్ఠమియం గురుం హన్తి,
సిస్సం హన్తి చతుద్దసిం;
సిప్పం హన్తి దస సిప్పం,
మాతాపితా చ పుణ్ణమిం.

౧౫౫.నాళికం సత్త నభుఞ్జే,
న లాబుం నవమం తథా;
ద్వాదస ప్రిన్నంత్రిమినం,
భుఞ్జే సిప్పం వినస్సతి.

౧౫౬.ఏకం చజే కులఅత్థం,
గామస్సత్థం కువం చజే;
గామ చజే జనపదత్థం,
అత్తత్థం పథవిం చజే.

౧౫౭.దేసం ఓస్సజ్జ గచ్ఛన్తి,
సీహో సప్పురిసో గజో;
తత్థేవ నిధనం యన్తి,

కాకో కాపురిసో మిగో.

౧౫౮.యమ్హి పదేసే న మానో,
న పేమం న చ బన్ధవా;
న చ విజ్జాగాహో కోచి,
న తత్థ వసనం కరే.

౧౫౯.చరత్యేకేన పాదేన,
తిట్ఠత్యేకేన పణ్డితో;
అ నిసమ్మ పరం ఠానం,
న పుబ్బమాలయం జహే.

౧౬౦.ధన ధఞ్ఞ పయోగేసు,
తథా విజ్జాగమేసు చ;
దూతేసు అపచారేసు,
చజ్జా లజ్జా తదా భవే.

౧౬౧.ద్వి గుణో థీనమాహారో,
బుద్ధిచాపి చతుగ్గుణో;
ఛగ్గుణో హోతి వాయామో,
కామోత్వట్ఠ-గుణో భవే.

౧౬౨.పబ్బే పబ్బే కమేనుచ్ఛు,
విసేసరసవాగ్గతో;
తథా సుమేత్తికో సాధు,
విపరీతోవ దుజ్జనో.

౧౬౩.కస్సకో వాణిజో మచ్చో,
సమణో సుత సీలవా;
తేసు విపుల జాతేసు,
రట్ఠమ్పి విపులం సియా.

౧౬౪.అసజ్ఝాయ మలా మన్తా,
అనుట్ఠాన మలా ఘరా;
మలం వణ్ణస్స కోసజ్జం,

పమాదో రక్ఖతో మలం.

౧౬౫.హీనానం గచ్ఛతే విత్తం,
వీరానం సన్తకత్తనం;
వదన్తి చ హీనా జనా,
పుబ్బ-కమ్మప్పధానకా.

౧౬౬.న వదన్తి చేవంధీరా,
వాయమింసు సబ్బకమ్మే;
న చే సిజ్ఝతి తం కమ్మం,
అ-ఫలం ఏవ కో దోసో.

౧౬౭.నీచం కులం నిపఞ్ఞం వా,
నిరూపం నిబలం సమం;
ఇమం కాలం ఛుత్తకాలం,
ధనమేవ విసేసకం.

పకిణ్ణకకణ్డో నిట్ఠితో.

పణ్డితో సుజనో కణ్డో,
దుజ్జనో మిత్త-ఇత్థి చ;
రాజా పకిణ్ణకో చాతి,
సత్త-కణ్డ-విభూసితం.

విసుద్ధా చార-థేరేన,
విసుద్ధారామ-వాసినా;
సబ్బ-కులానమత్థాయ,
వినోధితం పథక్ఖయే.